

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF INTERNATIONAL
ACADEMIC AND SCIENTIFIC COOPERATION»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF CARDINAL STEFAN
VYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

**Варшава, Республіка Польща
2019**

Академічна доброчесність: виклики сучасності : збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 09.09 – 21.09.2019) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. — Варшава, 2019. — 147 с.

Головний редактор:
ГЛАВЧЕВА Ю. М., НТУ «ХПІ», Україна

Редакційна колегія:

ЦМОЦЬ І. Г., Доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», Україна

ПРЯДКО В. В., Академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, Університет Короля Данила, Україна

GAVRYLIUK I., Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Варшавський університет, Польща

РУДАК Т. В., Доктор права Віденського Університету, Австрія

ГРЕБЕНЮК Н. В., Кандидат економічних наук, Університет Короля Данила, Україна

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією — Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М. В. Григор'єва, О. І. Крикова, С. Г. Певко ; за заг. ред. О. О. Гужви. — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. — 64 с.

*Рева Т. Д.,
д. пед. н., декан фармацевтичного факультету,
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Чхало О. М.,
старший викладач кафедри медичної та загальної хімії
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця*

СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ ПРОГРАМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Якісні зміни у системі вищої освіти вимагають від учасників освітнього процесу розроблення нових підходів до навчання та викладання, впровадження академічної доброчесності та етичних цінностей в освітній та науковій діяльності, створення сучасних нових комунікаційних механізмів в університетах та коледжах, що приводить до формування нової високої академічної культури.

Академічна доброчесність у вищому навчальному закладі ґрунтується на тому, що в освітньому процесі навчання або практики всі учасники освітнього процесу (студенти, викладачі, науковці, аспіранти), в першу чергу, керуються принципами етики, чесності, високої культури. Абсолютно неприпустимими в освіті є академічний плагіат, використання чужих результатів або інші види порушень.

Відповідно до законодавчих актів [1,2] академічним плагіатом вважається оприлюднення наукових або творчих результатів, які були отримані іншими, як результат власного дослідження або творчості.

Дотримання академічної доброчесності для студентів Університету, в першу чергу, це самостійне виконання домашніх завдань, курсових та дипломних робіт, проектів, презентацій опрацьованого матеріалу. Для освітян та науковців важливим є дотримання загальноприйнятих етичних норм про авторське право, санкціоноване посилання на літературні джерела, надання правдивої інформації про результати власних досліджень, об'єктивний контроль доброчесності аспірантів та студентів Університету.

Аналіз наукових досліджень та власний досвід дозволяє виділити декілька видів порушень академічної доброчесності в освіті, а саме:

1. плагіат;
2. самоплагіат (оприлюднення власних раніше опублікованих наукових або творчих результатів як нових);
3. фабрикація або фальсифікація (неправдиві результати дослідження);
4. шахрайство (списування або використання під час складання мір контролю заборонених технічних засобів тощо);
5. неправильне оцінювання (заниження або завищення оцінки, тощо);
6. академічне хабарництво (написання на замовлення або з метою одержання матеріальної вигоди наукових трудів або іншого творчого продукту);
7. зловживання впливом тощо.

Два десятиліття пильної уваги до успішних програм академічної доброчесності дозволили авторам есе сформулювати представлені нижче рекомендації, що дозволяють збільшити шанси на успіх реалізації академічної доброчесності. Закладам вищої освіти рекомендовано:

1. Розробляти і публікувати Положення, процедури та заяви щодо академічної доброчесності, які можна легко і правильно зрозуміти і послідовно виконувати.
2. Просувати позитивні аспекти академічної доброчесності у всіх складових університетської спільноти. Такі дії повинні включати обговорення фундаментальних цінностей, формування здатності приймати етичні

- рішення, акцентування зв'язків між академічною доброчесністю і більш широкими питаннями етики.
3. Інформувати університетську спільноту щодо стандартів академічної доброчесності для досягнення правильного розуміння очікувань як невід'ємних компонентів культури спільноти.
 4. Практикувати дії, описані в правилах університетського життя, послідовно і справедливо. Надавати підтримку тим, хто виконує правила і дотримується стандартів.
 5. Розробляти, роз'яснювати і впроваджувати системи реагування та прийняття рішень у випадках порушення доброчесності.
 6. Стежити за розвитком технологій і освітніх практик з тим, щоб мати можливість передбачати і оцінювати зростаючі ризики і згідно з цим знаходити рішення потенційних проблем.
 7. Регулярно оцінювати ефективність правил, процедур і практик академічної доброчесності. Переглядати їх, оновлювати і при необхідності вдосконалювати.

Детальний зміст програм академічної доброчесності кожного закладу вищої освіти має визначатися особливостями самого співтовариства. При цьому в кожному випадку відносини між правилами і процедурами, стандартами спільноти і повсякденною поведінкою повинні бути гармонійними, послідовними, а також повинні відповідати узгодженим цінностям університету.

Висновок. На нашу думку, успіхом ефективних програм академічної доброчесності є чесна робота всіх учасників освітнього процесу, результатом чого будуть справжні знання здобувачів вищої освіти.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення: 27.09.2018).

2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 27.09.2018).

Ревенко І. В.,
*к. пед. наук, доцент кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У контексті забезпечення належної якості освіти в Україні значно загострилась проблема дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності. На жаль, ми все частіше стикаємося з фактами порушення цих принципів, як серед школярів і студентів, так і серед наукових і науково-педагогічних працівників. Причин такого становища чимало, зокрема такими можна назвати відсутність знань й умінь академічного письма, низький рівень моральної свідомості та відповідальності, легкий доступ до електронних інформаційних ресурсів у поєднанні з відсутністю стандартизованих процедур перевірки на плагіат та санкцій за порушення академічної доброчесності тощо.

Про актуальність цієї проблеми свідчить посилення уваги до неї світового суспільства, обговорення цього питання на всіх рівнях, початок прийняття освітніми установами конкретних заходів для запобігання академічному плагіату. Зокрема у 27 країнах Європи протягом 2010-2013 років реалізовувався дослідницький проект IPPHEAE (Impact of Policies for Plagiarism in Higher Education Across Europe — «Вплив політик щодо плагіату у вищій освіті в Європі») для порівняння та оцінки різних стратегій протидії плагіату (поінформованість, профілактика, виявлення), дослідження процедур, що запроваджуються на інституціональному та національному рівнях, практик використання електронних інструментів виявлення плагіату. Завданнями цього проекту було: визначення заходів, що запроваджуються у вищих навчальних